

HEJÉRMÉGYEI NAPLÓ

Előfizetés helyben, vidéken:
1 óra 2:50 K 1 óra 2:50 K
1 évre 30 K 1 évre 30 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon 208.

Felölös szerkesztő: Hajós József.

Társzerkesztő: Alapi Nándor.

A „Magyar Vasutas”, meg a püspök autója.

Szerkesztőségünk pályázatokat hirdet.

A „Magyar Vasutas” febr. 18-iki számában a keresztényszocializmusról egy böccinetes vezércikk jelent meg. Miután kijelenti, hogy az Egyháztól „2000. év óta semmi más nyugot nem látunk, mint remek templomokat és üzleteket. Bizony mondom Prohászka püspök ur, könynyebben átbujna ön a tűfokán ha szétosztaná birtokait ingyen a szegények között, semmint hogy az államtól kapott kárpótlást zsidó kapitalista vállalatok részvényeibe fekteti. Mert így, amikor Ön elvonja a szegényektől a megélhetést azért, hogy vagyonát autókba, hintókbá, részvényekbe fektesse, hogy áldozzon a profán hiszágának és fájri életet élhessen, nem az egyényi léttel hagyott föl, hogy másoknak példát mutasson, hanem fölhagyott Ön azzal, hogy hívesztény legyen.”

Ime, ilyen döbbenetes butaságot közöl összehírkálni az, aki a kavéház ablakában ülve, megkergült birkatelkintettel nézi a világot és megvadult fantáziával képzelet el a székesfehérvári püspököt. Az a megcsabított tollás nem tudja, hogy Prohászkanak nincs földje, a püspökség birtokai pedig hitvesz józ székely. Azt sem tudja, hogy mákó sokan közölsék van hitvesz lemehek, mint Prohászka a zsidó kapitalista vállalatok részvényei? Ez. No és Prohászka autója! A szentáció! Ki látta már püspökünk autóját? Ezer koronát kap, aki látta. — Hát a hintót?

A hintóhá vonatkozóan legyen szabad kissé indiszkrétnek lenni. Talán nem haragszik meg érte a püspök. Ur. Köztu domásu, hogy Prohászka ápostoli módon, gyalog vontat be rezidenciájába. Kocsija, lova nem volt. Ellenben maradt még Steiner püspök idejéből a püspökség ingóságai közt egy nagy batár. Ezt használta ünnepélyes alkalommal Prohászka. Kitűnt azonban, hogy a püspökség parádés két lova oly gyonge, hogy nem bírják el a régi nehéz batárt. Két lónál több pedig a püspökségben nem volt és most sincs, de van most már egy könnyű batár is, melyet püspökünk ajándékba kapott. De autót... kar hogy nem irt a M. V. repülőgépről is, még szenzációsabb lett volna.

Mit szóljunk a vezércikköz vasutas ama meg butább állításához, hogy „Prohászka püspök

arra tanít, hogy a világháboru Isten akarata.” Ilyen kereszténytelen és teológiátlan hülyeséget egy Prohászka még lázálamban sem mondhat. Ezért lapunk szerkesztősége ezennel nyilvánosan jutalomdíjat tűz ki: ezer koronát kap szerkesztőségünk-től az, aki kimutatja Prohászka

írásából vagy beszédeiből azt a gondolatot, hogy a háboru Isten akarata.

A M. Vasutas vezércikközje kedvezményben részesül, ö két-ezer koronát kap, ha betudja bizonyítani, hogy 1919. febr. 18-iki vezércikkében — nem hazudott. Hajós.

A földreform alapvető törvénye.

Írta: Bizony László

Most jelent meg az 1919. évi XVIII. néptörvény, a földművelő nép földhözjuttatásáról. Ennek hatalmasabb, korszakikötőbb törvény nem látott napvilágot 1848. óta. 1848. meghozta a jobbágyszabadságot, de a jobbágyszabadságot a szó legigazabb, legtisztább értelmében csak ez a néptörvény fogja megvalósítani. A nagy honfenn-től gondolatnak, amely a 48. márciusának forradalmi boldoságában született, hogy felmely a nincstelenségben szenvedő magyar nép millióit, egy felszázadon keresztül kellett vajudnia s egy új forradalomnak kellett erjőnni, amíg elérkezhetett megvalósulásához. A gondolat most végre testet öltött. Kihirdette telt — egymond — a hivatalos közlöny — az Országos Törvénygyűlésben 1919. évi február hó 16-án. Ez a dátum mindenkor emlékeztet az ország minden-
alikkor harkozó, az ország minden-
alikkor harkozó, az ország minden-

a nagybirtok megszüntetésének célja mellett ez: a földhözjuttatott népnek szövetkezeti megszervezése talán a legfontosabb célkitűzése a kormánynak. A törvény szerint egy termelői szövetkezet alakításához 20 tag szükséges és az ily termelőszövetkezetnek a kisajántható területek kijelölésében a hadirokkantakat kivéve minden más igényjogosult fölött elsőbbségi jogon biztosít a törvény. A szövetkezeti szervezésnek azt az első lépését fogja azután követni az organizálásnak az a lépitő munkája, amelyre a népgazdasági miniszter lesz hivatalos, aki a törvény szerint a gazdálkodás belferjes fejlesztése érdekében gondoskodni fog az új birtokosoknak beszerző és értékesítő szövetkezetekbe való szervezéséről.

A magyar földnek ebben az új, kéthéppenn megszervezett

tipusában, amelyet a népkormány benne statuuál. A törvény értelmében nevezetesen ott, ahol a nép földszükséglete azt megengedi, a belferjes gazdasági megművelés céljaira max. málisan 200 hold területű család középirtokok létesíthetők, ám ilyen középirtok csak annak juttatható, aki gazdasági főiskolát végzett és mint gazdasítz; erdőtisz, haszonbérli, vagy gazda legalább 5 évig működött, vagy aki a gazdasági előképzettség híján ugyan, de 200 holdnyi birtoknak vezető sében legalább 15 évi tevékenységet tud felmutatni. A törvénynek ez a rendelkezése egy további messzemenő célkitűzést rejt magában: egy új birtokos generáció megteremtését. Ennek az új típusnak — melynek a tudás az alapja — lesz a hivatása, hogy a maga szakavattóságával előljárva a helyes gazdálkodásra irányuló összes törekvésekben, irányítója legyen a földhözjuttatott elhelyezkedő kisgazdaságoknak és ezzel a munkájával a fölttermelés és a felhasználásnak vezető faktorává emelkedjék.

A földosztás nagy művének végrehajtására egyébként a törvény országos birtokrendező tanácsot statuuál, amely viszont az általa küldendő birtokrendező bizottságokban az emberek százait fogja, foglalkoztatni a reform keresztülvitelének ör-

dalmasan forró reményseget hozta meg: meghozta a földet. „A népköztársaság — egymond — a törvény első paragrafusán — az ország termőföldjét a földművelő nép kezére akarja juttatni.

A 70 paragrafusból álló néptörvény a maga konstrukciójában is ritka, hatalmas alkotás, amelynek minden részletét egy cikk keretében lehetetlen megvilágítani. Legfeljebb azokat az alapvető irányvonalakat rögzítelhetjük meg, amelyekben a korszakalkotó törvény a földreform nagy műve gyakorlati keresztülvitelének útját jelzi.

Ennek a népkormány földreformjával új életre kellett népnék mindenütt meglesz a maga lelkére-testére szabott szervezete is: a szövetkezet, amely egyesítven fogja a falunak ugyúgy, van minden teremtő energiáját és tudását és melyben százszoros erővel fog érvényesülni a nép munkavágya és minden egészséges törekvése, mely a gazdálkodás, a haladás fejlődését szolgálja.

A néptörvényből kiemelkedő magasabbrendű célok sorában

erőltet és évek hosszú sora óta távol, idegenben várak és készáltak arra a pillanatra, amikor hazajöhetnek és itthon földhöz juthatnak. Akik Amerika ölbombányában verejtékze — gyújtótták a garasokat, hogy évek múltán visszatérve, itthon egy kis földet vásárolhassanak, na eljnt hozzájuk a magyar népköztársaság a korszakalkotó törvények hirt, boldogan fognak felelekezni: ez a törvény nem felelekezett még róruk és számát reájuk. Ez a törvény ép úgy biztosítja, számunkra a földre való igényjogosultságot, mint az itthonlétőnek; igényüket rokonak, vagy megbizottak útján is bejelentésük a magyar föld visszavárja által. Szergeztül, boldogan fognak visszatérni és erősíteni fogják a magyar népnék azt a törszést, melynek győzerei százasodás-mostohaság után most végre melyen beérészedhetnek a magyar földbe.

Tiszán látjuk a törvényben, a magyar nép a földhöz jutó milliónyi hadseregeinek új szövetségét is, még pedig a középirtoknak abban az új

ezeket a részleteket a fondotek egész sorozata csak azután fogja precizirozni. A hatalmas műnek még az alapja van meg, de bizonyos, hogy ennek az alapnak a megteremtése volt a legnehezebb. Ez az, amelyet évtizedeken keresztül sóvárorgva várt az ország és amelyet csakis a diadalmas forradalom tudott megvalósítani. Epteni reá már sokkal könnyebb feladat lesz, mert ebben az épít munkában a népkormány maga mellett fogja azait a magyar nép e millióit, akiknek ünnepe volt e törvény kihirdetésének napja, ünnepe, mely megváltást hozott és egy boldogabb kor-
száknak volt a beköszöntője.

Táncmulatság. Szépen sikerült táncmulatságot rendezett a lovasbérényi ifjuság és hó 21 én a helybeli kaszinó összes helyiségeiben a rokkantak javára. A tánc reggelig tartott. Felléptek: gróf Cziráky Antal 100 K, gróf Cziráky László 50, Babos György 6 K, Füller Mihály 10, Hettfleisch István 10, Nagy István 10 K.

H I R L E K.

— Kivonat a hivatalos lapból. A vallásügyi miniszternek a minisztertanács hozzájárulásával tett előterjesztése alapján a vallás és tanulmányi alapokra felügyelő s azok kezelését ellenőrző időleges bizottságba dr. Tolnay Lajos kormánybiztos főispánt 8 éves kinevezése a köztársaság elnöke.

— A városi kormánybiztos urhoz. Egy kiálló jogtalanságra hívom fel a kormánybiztos úr figyelmét és sok száz ember nevében kérem rögtöni hathatós közbelépését:

A helybeli villanylársulat jan. 1-étől visszamenőleg 9 fillérről 25 fillérré emelte egy hektó Watt árát. A város közönsége nem tudja mire vélni a háború befejezése után eszközölt ezen hallatlan áremelést. Nyögve, sirva, káromkodva fizeti a nyomorgó áram után mikor van is villany meg... a hivatalos háromszorosára emelték az árakat. De ami a legfelháborítóbb a dologban, az, hogy a fölemelt díjat nem jan. 1-étől, hanem a dec. 21-én eszközölt leovásastól számítja az általunk sehogys sem tisztelt s a közönség zsebében igazgatlanul erettség táraság. Ez egy nyilvános és a város lakosságát egyetemesen érintő zsarolás kísérlet. A legtöbb fogyasztót már beszédtek a fölemelt díjat és pedig nem jan. 1-étől számítva. Tehát a múlt év 10 napját is 25 fillérről fizetettük meg. Egyes szegény fogyasztó nem szabad hatnak ügyvédhez, inkább fizeti az igazgatlan összeget. Mit veszekedjek gondolja a legtöbb ember. Kormánybiztos úr, intézkedjék, hogy a fölemelt díjat ne kelljen fizetni a múlt év napjaira s akitől beszédtek, annak fizessék vissza. Egy fogyasztó.

— Emlékeztető. A Művész Országos honnontre hangversenye és elítáncstélye ma, csütörtökön est 7 órakor veszi kezdetét a színházban.

és Cserty József Lovasberényből jegyesek.

— A munkásnők farsangi délutánja. Vasárnap, március 2-án délután fél 6 órakor programmos előadást rendez a Rath. munkásnők egyesülete tagjai és azok családjai számára. Külön megadva nem megy.

— Liszt kizsolgáltatás. Ertesztjük a hatóságai listét igénybe vevő közönséget, hogy a februári listájegyek március hó közepéig beválthatók. Amíg a februári listájegyek jelentkeznek, addig márciusi listájegyekre listát nem vásárolhatók. Közélelmzési ügyosztály.

— A Klubestély. A Keresztény Nők Szövetsége pénteken, f. hó 28-án a Jagok és hölgy vendégei számára teával egybekötött klubestélyt tart. Cukrot mindenki hozzon magával.

— Népruházati árúk klárustása. A Népruházati Bizottság Fehérvár város részére most a következő árúkból utalt ki: férfi, női, gyermekharisnya, férfi mellény (kötött) férfi keztyű, női szöveiek, mosóárúk, férfi és női öltönyök, férfi raglan.

Holnap kezdik meg a már korábban kiadott, de eddig be nem váltott „bevásárlási utalványok” ellenében. Ujabb be vásárlási utalványok csak az esetben adhatnak ki, ha a korábban kiállított utalványok beváltása után még marad áru készlet.

— A tanév vége. Az idei tan évben az előadásokat június 15-én befejezik, az évzáró ünnepély jun. 29-én lesz. Tekintettel a sok kényeszerakcióra, hűsvéltör csak 5 napig szünetelnek az előadások. Félévi bizonyítványt nem kapnak a diákok.

— Az asztalosok szerződést kötöttek. Két éjszakai tárgyalás után az asztalosiparosok és segédek a rendőrfőkapitány mint I. fokú iparhatóság előtt kedden éjjel szerződést kötöttek. Megállapodtak 8 órai munkaidőben és a darab-számú munkát eltörölték. A munkásokat 3 osztályba sorozták. A kiségitők 2:50—3:50 kor. órábert kapnak, az önálló munkás 4 K, a műasztalos 5—6 korona órábert kap. Vitás ügyekben a választott bíróság fog dönteni. Il-od fokon pedig az új munkügyi bíróság, a melynek tagjai: a járásbíró, a munkás és iparos kiküldöttek.

— Megszűnt a színészek forrongása. Színházi rovatunkban bővebben foglalkozunk a színház-színészek kebelében kitört válsággal. Lapzártakor értesültünk, hogy a kormánybiztos elnöklele mellett tartott színházszínészi gyűlésen meg egyeztek olyan módon, hogy az igazgatóság nem a bruttó bevételből, hanem a nettóból kap 10 százalékot. Az így nyert összeg az első sorban a kártyások fizetésének javítására fogják fordítani.

— Az útleletek záróraját meg-hosszabbítják. Vázsonyi Jenő színházszínészes előterjesztés

— Vívó és svéd torna tanfolyam. Ferenczy Pál okl. vívómester, a bécsújhelyi katonai vívó és torna-mesteri akadémián kitűnően képzett mester, a kassai katonai főreál és hadapródiškola volt vívó és tornatanára, f. évi március hó 3-10-ig kezdődőleg a helybeli ipariskola tornatermében, vívó és svéd torna tanfolyamot tart. — Svéd tornára tanítás úgy felöltöttek mint gyermekek részére (4 évtől kezdődőleg) kipróbált és kitűnően megdömszerem szerint történik. Hölgyek részére svéd tornán kívül különösen a törzsvást ajánlom. — Együttal megjegyzem, hogy a nők és leánygyermekek tanítása külön történik, még pedig héttől, szerdán és pénteken. A férfiak és fiúgyermekek tanítási ideje kedd, csütörtök és szombat. — A haladó vívók egyes órákat is kaphatnak ugyiszintén kisebb csoportok tanítását is vállalom. — A vívó nívó tanítás alapját az olasz iskola képezi, de felhasználom a magyar vívó módszer minden gyakorlati előnyét. — Vívószerek rendelkezésre állanak. Beiratkozni lehet f. hó 25-től minden nap a mesternél az ipariskola tornatermében d. u. 4 és 5 óra között, azonkívül a Kümmel virág-üzletben (Kossuth-u.) és Eisler papírkereskedésében (Nádor u.)

A tömegtanítás elkerülése végett jelentkezőket csak korlátozott számban fogadók el.

— A hitelszövetkezeti tagok figyelmébe ajánljuk, hogy intézelünk a takarékbetelek után, március 1-től 3 százaléktól fizet az eddigi 3-6 százalékhelyett; ugyanakkor azonban a kölcsönök kamatából 6 és fél százalékot 5 és fél százalékra szállította le az igazgatóság. A törlesztéses kölcsönöket pedig a szövetkezet (kamatot és törlesztést is beleértve) 5 százalék mellett adja.

— Bojtorján hajszesz nagyon-bevált haljapó, erősíti a haj gyökereit s szünteti a korpa képződést. Egy üveg ára 6 korona. — Szűts Róbert gyógyszerárában. Károly király-ter.

Horváth János kormánybiztos is megjelent az igazgató irodájában s miután ismertették vele az ügyet, kijelentette, hogy ő úgy látja, itt gazdasági kérdéssről van szó és szemközt áll egymással a tőkés és a munkás. Felkérte a tagokat, hogy Ligeti vel együtt játsszák végig a hirdett előadást és majd megvizsgálja az ügyet, amely különben is a csütörtöki néptanács ülésén kerül döntés alá.

Negyedórai késséssel meg is kezdték az előadást, amely a bemutató tempójában gördült végig. Ellenforradalomról beszéltek a színház könyvékén, azt adták mi is ezt a címet, pedig talárlóbb lett volna a „Sok háthó semmiért.”

A kártyásoknak meg kell adni a létnimimot, különben éhen vesznek. A többi szereplők és az igazgatóság közötti aránytalanságot pedig vajmi nehézzé lesz eltüntetni. A színház mai gazdasági berendezkedése leginkább megközelíti az ideális állapotot, mert a társulati tagok a megállapított egység kulcs szerint arányosan osztózkodnak a bevételekből.

Az más lapra tartozik, hogy az igazgatóság megérdemli-e a vezetést és a felszerelés használatát: a bruttóból neki járó 10 százalékot. Ezt azonban nem lehet a legjobb akaratú kormánybiztosi gesztussal sem lokálisan elintézni. Ott vannak az Országos Színész-Egyesület törvényei és szabályai, amelyeket a színészeknek módjukban áll megváltoztatni.

Nem csak egy társulat van Magyarországon és ha minden társulat külön szabályokat és törvényeket alkot, ez anarchiára vezet és a színművészet nem régen megalapozott épületét összeomlás-sal fenyegeti.

Van építeni valónk elég, ne romboljunk. (a. n.)

APRÓHIRDETESEK.

Újságelárusítók felvétetnek a kiadóhivatalban.

Pergett és lövésmez kicsinyben is kapható. Pollarmann máházat

SZÍNHÁZ.

SZÍNÉSZEK ellenforradalma.

Tegnap számunkban ilyen címen megírtuk a színészek mozgalmát, amely kedden este meg-lépő fordulatot vett. Ligeti Lajos a mozgalom egyik vezetője a hétfői társulati gyűlés határozata után kérte szerződése felbontását, amit az igazgatóság teljesített is.

— A „Túl a nagy Krivánon” keddi előadására átadták Janó szerepét Vágó Arturnak, aki a szerepet már el is próbálta. — Este fél 7 órakor az elsőrendű színészek küldöttsége felkereste az igazgató irodájában, arra kérte őt, hogy Ligeti Lajost vegye vissza, — egyezzen meg vele, — mert különben társukkal szolidaritást vállalnak és sztrájkba lépnek.

Közben a nézőtér zsufoltság miatt közönséggel és mit sem sejtve türelmetlenül vártak az előadás kezdetét.

Irógépet keresünk megvételre. Cím a kiadóhivatalban.

Jó minőségű kátrány tetőfedő-lemez kapható, Palotai-u. 57. sz. Irni-olvasni jól tudó egészséges fiut molnár tanulóknak felvesz. Akóts János, Első Szekesfehérvári Gőzmalom.

Kronica-színház.

Szerdán és csütörtökön, február 26 és 27-én:

MÁRIA VIDAL főszereplésével

A jegy-gyűrű

Színmű 4 felvonásban.

Pótkép:

JULCSA SZERELME,

vigjáték.

Előadások fél 6 és 7 órakor.

Rendes helyárak.

SZENET (rostált várpalotai) azonnal kaphat az **ARPÁD-fürdő** pénztáránál.